RUSKI INWALID

No. 223.

NIEDZIELA. 19 Września. 1820 r.

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

Treść. Wiadomości Kraiowe: Królewstwo Polskie. z Warszawy. Wiadomości Zagraniczne: Niemcy. Franciia.

WIADOMOSCI KRAIOWE.

Królestwo Polskie.

z Warszawy, 18 Września.

W dniu wczorayzzym obchodzono w tey stolicy uroczystość Imienin Nayiaśnieyszey Cesarzowey i Królowey naszey, *Elżbiety Alexieiowny*. Nayiaśnieyszy Pan przyymował powinszowania i życzenia, składane z naygłębszem uszanowaniem dla Małżonki swoiey, przez JO Xięcia Namiestnika i wszystkie Władze kraiowe, będące oraz tłumaczami uczuć całego narodu.—Z powodu tey uroczystości był w zamku u Nayiaśnieyszego Pana wielki obiad, na którym mieli zaszczyt znaydować się Posłowie i Deputowani.—Wieczorem był świetny bal u JW. *Nowosilzoffa* Senatora Cesarstwa Rossyyskiego, który N. Pan obecnością swoią zaszczycić raczył—Gdy się zmierzchło, gmachy publiczne i miasto oświecone zostały.

Dnia 16 b. m. Posłowie i Deputowani mieli zaszczyt bydź przedstawionemi Nayiaśnieyszemu Panu przez JW. Marszałka Seymowego.

Seym Królestwa Polskiego,

Posiedzenie dnia 14 Września.

W dniu tym obie Izby razem zebrane w Sali obrad Izby Senatorskiey słuchały ogólnego Rapportu Rady Stanu, o stanie kraiu i wszystkich gałęziach Administracyynych. Po zagaieniu przez JW. Stanisława *Potockiego* Prezyduiącego w Senacie, JWW. Radcy Stanu *Kożmian*, Ludwik *Plater*, tudzież JW. Referendarz *Zieliński*, odczytali Izbom wyżey wspomniony Rapport. (*) Po czem obie Izby rozłączyły się, w celu wybrania członków Kommissyy Seymowych na mocy artykułu 89 Ustawy Konstytucyyney istnieiących.

Po skończonem losowaniu większością kresek wybranemi zostały.

(*) Rapport ten w następuiących Nmerach Gazety częściami umieszczany będzie.

z Senatu.

Do Kommisii Skarbowey?

JW. Woiewoda Bieliński.
— Kasztelan Miączyński.
— Kasztelan Stan: Małachowski.

Do Kommissyi Praw Cywilnych i Kryminalnych.

JW. Kasztelan Francz: Grabowski.
— Kasztelan Grzymała.
— Kasztelan Wodziński.

Do Kommissyi Praw Organicznych i Administracyynych.

JW. Kasztelan Gliszczyński.
— Kasztelan Stan: Grabowski.
— Kasztelan Tarnowski.

z Izby Poselskiey.

Do Kommissyi Skarbowey.

JW. Godlewski, Poseł Maryiampolski.
— Bon: Niemowski, Poseł Wieluński.
— Potocki, Poseł Warszawski.
— Jezierski, Poseł Garwoliński.
— Słubicki, Poseł Brzeski.

Zastępcami mianowani są:

JW. Rożnicki, Poseł Siennicki.
— Dembiński Poseł Szkalmierski.
— Wyszyński, Poseł Tomaszewski.

Do Kommissyi Praw Cywilnych i Kryminalnych:

JW. Szołowski, Poseł Łęczycki.
— Kozłowski, Deput: z Miasta Płocka.
— Okołowicz, Poseł Szadkowski.
— Doliński, Poseł Krasiński.
— Raczyński, Poseł Lubelski.

Zastępcami mianowani zostali:

JW. Mirski, Deput, z Okręgu Seyneńsk.
— Walchnowski, Poseł Szydłowski.
— Faltz, Dep: z Cyr: I. Miasta Kalisza.

Do Kommissyi Praw Organicznych i Administracyynych:

JW. Łubieński, Poseł Chełmski.
— Krysiński, Dep: Cyr: V. Miasta Stoł: Warszawy.
— Winc: Niemoiewski, Poseł Kaliski.
— Dembowski, Poseł Kazimierski.
— Rożniecki, Poseł Siennicki.

Zastępcami mianowani zostali:

JW. Komorowski Poseł Kielecki.
— Oebschelwitz Poseł Krakowski.
— Chodkiewicz Deputowany z Okręgu Sandomierskiego.

Po skończonych wyborach JW. Prezyduiący w Senacie odłożył Sessyią na dzień 16. b. m., a JW. Marszałek Izby Poselskiey na dzień następuiący.

Posiedzenie d. 15. b. m.

Izba Poselska.

Po odczytaney liście przytomnych, JW. Marszałek ogłosił imiona członków wyżey wspomnionych Kommissyy, i odłożył Sessyą na godzinę 10 dnia następuiącego. JWW. Posłom i Deputowanym rozdany został Proiekt do Kodexu Postępowania Karzącego.

MOWA

JW. Mostowskiego

Ministra Spraw Wewnętrznych i Policyi, miana na pierwszey Sessyi Seymowey w Izbach złączonych, dnia 13 Września 1820 r.

(Dokończenie.)

Woyna.

W czasie ostatniego zgromadzenia prawodawczego, woysko Polskie okazało się było w całey świetności, iaką w nim nieznużona staranność Naczelnego Wodza ciągie wzmagała. Zdawało się iuż nic do życzenia nie zostawiać: iednak, ze wszelkich względów w biegu tych dwóch ostatnich lat widocznie się udoskonaliło. Postępy każdey broni w szczególności i w ogule, dokładność służby, zgodność obrotów, ta pewność i szybkość w ruchu, która nie dopuszczaiąc żadnego ociągania, iest zakładem rokuiącym zwycięztwa, nie uydą dostrzegaiącey znawców uwagi.

Administracyia woienna podobnych ulepszeń doznała. Woysko prawie całe ubrane iest suknem w kraiu robionem, któremu przez to oszczędzędza około dwóch milionów złotych, obcemu przemysłowi dotąd za ten przedmiot opłacanych. Nayiaśnieyszy Pan raczywszy dostarczyć swoim kosztem potrzebnego płótna na namioty, cała piechota może teraz przez piękną porę roku obozować; z czego wynika dla kraiu znaczna ulga w ciężarze kwaternnkowym, a dla woyska większa sposobność ćwiczenia się w obrotach i karności.

Gospodarność zaprowadzona w wydatkach administracyi woienney dozwoliła zmnieyszyć iey budżet pół milionem złotych w przeciągu dwóch lat osttanich, a to oprócz znacznych innych oszczędności, które po większey części na naprawy, rozszerzenia i budowle licznych koszar, staień, tudzież innych gmachów woyskowych tak w *Warszawie* iako i po Woiewództwach są użyte.

Także przyznane wynagrodzenie mieszkańcom za podwody dostarczane w przeciągach woyskowych, podwyższono; lazaret garnizonowy mogący bydź wskazany za wzór porządku

czystości prawie wyszukaney, wygody i oszczędności, założony iest w Ujazdowie; nowa litografiia wydaie płody zalecaiące się dokładnością rysów i smakiem; urządzono składy remonty w Rossyi z widoczną korzyścią iazdy Polskiey; nakoniec utworzono bataliion z 500 weteranów czynnych, w celu dostarczenia straży kassom i więzieniom publicznym: kary pieniężne pobierane od spóźniaiących się w uiszczaniu podatków i inne kary administracyyne są przeznaczone na koszta iego utrzymywania.

Tak więc rozporządzenia rostropne i dzielne przykładaią się bezustannie do udoskonalenia osób i rzeczy w woysku Polskiém. Dosyć liczne aby służyło za przednią straż potężnemu Cesarstwu, którego iest pierwszym zastępem w Europie, i aby w potrzebie broniło swey ziemi, za pomocą całey iey ludności, którą iest w stanie usposabiać i kierować; skład iego w niczem iednak nie może wzniecać zewnątrz obawy: w tenczas tylko stałoby się groźnem, gdyby na zawołanie Panuiącego miało walczyć za uymę sławy, lub o zagrożoną niepodległość narodową.

S k a r b.

Rozmaite powody dotąd zniewoliły odłożyć ieszcze nadal układ budżetu Konstytucyynego czyli zasad niezmiennych prawa skarbowego. Obrachunki z Mocarstwami obcemi (chociaż ich dalszy ciąg z naszey strony nieustannie iest wymagany i prowadzony) nie będąc ieszcze ukończone, nie można zatem z dokładnością oznaczyć ilości naszego długu ogólnego, ani przez to samo, poborów potrzebnych na iego zabezpieczenie. Z drugiey strony, niska cena zboża i drzewa, będąc przyczyną ogólnego niedostatku, tem żywiey doymuiącego w kraiu, którego całe bogactwo z rolnictwa pochodzi, mniemano, iż ieszcze nie nastąpiła chwila przyiazna do zmienienia teraźnieyszego liku i rozkładu podatków; których ciężar w ich nowości zawsze iest dotkliwszym, gdy przeciwnie ten ciężar, a nawet czasem ich nierówność, zdaią przez nawyknienie stawać się znośnieyszemi.

Nic więc od ostatniego Seymu nie było wznowionego w czynnościach Skarbowych: pobieranie niektórych części dochodów niestałych polepszyło się, w podatkach zaś gruntowych mało zaległości zostało, Ale Nayiaśnieyszy Pan zważaiąc zniżenie ceny z zboża, zlecił ulgę około trzech milionów bytych wynoszącą na Kontyngensie produktowym; co o tyleż pomnoży niedochód iuż będący i wymagać będzie dodatku w przychodach, tak na zastąpienie tego braku, iak dla opłacania procentów od długu kraiowego, skoro ten ustalonym zostanie.

Stosownie do rozkazów Nayiaśnieyszego Pana i życzeń Izb, wyznaczona iest Deputacyia do roztrząsania i redakcyi proiektu Banku narodowego, któryby zdołał wspomagać własności prywatne i poprzeć roboty publiczne. Budżet przychodów i wydatków Skarbowych od czasu ostatniego Seymu, przedstawiony będzie Izbom.

Rząd Królestwa pewny czystości swoich zamiarów, kierowany stateczną czynnością Naczelnika swego, postępował przez te dwa ubiegłe lata w zawodzie tu krótko wyłożonym. Nie mniema iednak, iż uniknął nieiakich błędów, którym może okoliczności niekiedy trudne służyłyby za wymówkę, ale których wytknięcie przyymować chętnie będzie w szczerém i zaufaném obcowaniu z tém dobraném Zgromadzeniem. Zechce ono bez wątpienia wesprzeć go swoiém światłem i działać wzaiemnie w tym duchu poiednania, któryby wszędzie powinien bydź skutkiem składu reprezentacyynego, a do którego nas zarówno moralność chrześciiańska i znamionuiąca łagodność narodowa zniewalaią.

W tym więc widoku, Mówcy Rady Stanu wykażą, które życzenia Izb w czasie ostatniego Seymu oświadczone, wykonane zostały; tudzież powody dla iakich inne dopełnionemi bydź nie mogły: rozwiną oraz Proiekta do ustaw prawodawczych i sądowniczych Seymowi przedstawić się maiące.

Poszukiwanie udoskonaleń związku towarzyskiego, skoro się dzieie w prawey drodze i bez zakłócenia porządku ogólnego, powinno wzmagać szczęśliwość ludzi. Jeżeli iuż w sztuce rządzenia iakie uczyniono postępy, te nie w dniach zaburzenia nastały. Przyydzie czas bez wątpienia, w którym dalsze poprawy od Narodów i Rządów wspólnie i spokoynie wysledzane będą; gdyż zarówno oboygu na tem zależy, aby wynaleść średnicę która we wszech rzeczach wskazuie doskonałość taką, iakiey na ziemi dostąpić można. Gdy więc cicha i szczera rozwaga nastąpi po burzach uniesienia i po żalach samowolności; gdy usiłowania pożytku osobistego nie znaydą iuż przyiaźnych sobie wydarzeń, w którychby się mogły ukrywać pod wyrazem życzeń Oyczyzny; wtedy dochodzenia rozmaitych gatunków rządu iakie teraz strapiony umysł ludzki i żądza roz-

krzewienia dobra ogólnego przedsiębiorą i rozszerzaią w różnych narodach, zwrócą ie wyuczone od nieszczęścia do prawideł iasnych i doświadczeniem stwierdzonych. Wtedy też wolność, nie iuż córka niedoli i rokoszu, ale wygodą i oświeceniem ockniona, nie będzie oskarżana, iż sprowadza za sobą te surowe i drażliwe obyczaie, te kaźnie okrutne, które często osławiały iey zwycięztwa i skaziły iey dobrodzieystwa. Dziękuymy potężnemu ramieniu, co nas wcześnie przywróciło do tego konstytucyynego zawodu, w którym nadużycia muszą bydź koniecznie przemiiaiące, ponieważ wszelkie ulepszenia mogą bydź prawnie żądane i wnoszone; w którym iest pewność otrzymania ich, bez wstrząśnienia, za pomocą czasu, na łonie pokoiu; gdzie bez zakłócenia i przerywania obecnych przyiemności życia, widzieć ie będzie można słodko i ciągle w długiey przyszłości wzrastaiące; i gdzie tak szczególne iak powszechne korzyści, łączą się w ustaleniu szczęśliwości Monarchy i Narodu.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

NIEMCY.

z Wiednia 9 Września

Hrabia *Gołowkin* poseł Cesarza JMści Rossyyskiego przy dworze tuteyszym, doniosł urzędowie Xiążeciu *Cimitile*, przeznaczonemu do Petersburga na pełnomocnika od dworu neapolitańskiego, że N. Cesarz *Alexander* iego Monarcha, poselstwa tego *przyiąć niemoże* pierwiey, aż po nastąpionych układach i radzie przez wszystkie mocarstwa połączone, i ostatecznem względem Królestwa neapolitańskiego wyrzeczeniu. Wydana z tego powodu nota od posła pomienionego, zakommunikowaną została ministrom wszystkich mocarstw, których ta sprawa obchodzi.

Otrzymane tu wiadomości z Neapolu zawsze niesą iescze zupełnie pomyślne. Niełady i zamieszania trwaią w rozmaitych miastach i nawet w stolicy, a sama osoba Królewska iest w niebespieczeństwie. Za naypierwszych i naygorliwszych sprawców niespokoyności maią tak nazwanych *Muratystów*. Słychać także, że iescze iakaś nowa ziawiła się sekta, która w krótkim czasie wzięła przewagę nad *Węglarzami*, (Carbonari) którzy widocznie przeciwią się wszelkim nowego rządu ustawom.

W Piemoncie także zachwianą została spokoyność; lecz zawsze iest nadzieia, że przybycie woysk Austryiackich przytłumi tè wybuchy w samym początku.

Ostatnie wiadomości z Stambułu dochodzą do 20 Sierpnia. Rząd turecki w nayw iększym utrzymuie sekrecie wszelkie przygotowania i wyprawy przeciwko *Ali Baszy Janiny* i od Baszów nawet wysłanych na usmierzenie iego nieotrzymano dotąd żadnych doniesień. Od *Baszo Beia*, namiestnika *Janiny* mianowanego na mieyscu *Ali Baszy*, przysłany był nied wno Tatar, z prożbą, aby Porta pozwoliła uzbraiać Raiów, to iest poddanych Porty mieszkaiących w Janinie, a niewyznaiących religii Mahometa. Sądząc z iego doniesienia, pomieniona klassa ludu pała nienawiścią ku byłemu swemu namiestnikowi, i nie tylko nie daie się uwodzić Swietnemi iego obietnicami; lecz owszem gotowa iest do połączenia się z iego przeciwnikami. Oba główni dowodcy woysk: *Pehliwan Basza* i *Mustafa Basza* otrzymali rozkazy połączyć swe woyska i uderzyć wspólnie na wszystkiepunkta woysk *Ali Baszy*.

FRANCYIA.

z Paryża, 9 Września.

Potwierdza się wiadomość o niezgodzie panuiącey między rozmaitemi korpusami woysk w Lille, nadto dodaią że zpowodu tych niezgod kilku woyskowych utraciło życie; lecz to iest fałszem, iż rożnica w zdaniach politycznych miała bydz tego przyczyną.

Moniter donosi, że Kapitan legionu Sekwany *Lamoth* i porucznicy *Dutuora*, *Desbords*, *Pegulu* i *Bruc*, co umknęli z Cambrai, zchwytani w skutek rozkazu rządu niderlandskiego w Monse, wydani zostali kommisarzom naszym.

Ułan ieden z gwardyi Królewskiey powracaiąc do koszar swoich wieczorem, napadniętym został na moście *Ludwika* XVI od cztegech ludzi, którzy iego pochwycili i rzucili do rzeki; Szczęśliwem iednakże zdarzeniem padaiąc iuż dowody, zaczepił się o ćwiek spaiaiący belki i zawisł na nim. Jednego z złoczyńców zaraz schwytano i uwięziono.

W PETERSBURGU.

w drukarni woienney Głównego Sztabu JEGO CESARSKIEY MŚCI.